

Metsäpienryhmän työlukea EATR₁ käsittelyyn

02.09. Nora Arnkil

Metsäpienryhmän työlukujen käsittely EATR₁ 02.09.25

- Katsaus luontotyyppikohtaisiin työlukuihin ja kysymyksiin
 - Boreaaliset luonnonmetsät (bor.)
 - Jalopuumetsät
 - Raviini- ja rinnelehdot
 - Vanhat tammimetsät
 - Maankohoamisrannikon primäärisukcessiometsät
- Metsäpienryhmän työn jatkuminen syyskuussa

Boreaaliset luonnonmetsät (bor.) (9010)

Boreaaliset luonnonmetsät (bor.)

-Sisältö

1. Boreaalisten luonnonmetsien ei-hyvässä tilassa oleva ala
2. Palautettava pinta-ala
 - a) vertailutaso 1995
 - b) vertailutaso suojelutasoarvioinnin FRA
 - c) pohdintaa keinoista ja realistisesta tavoitetasosta
3. Nykypinta-alan turvaaminen ja heikentämättömyysvelvoite
 - a) mistä kysymys
 - b) miten toteutetaan Natura-alueiden ulkopuolella
 - c) pohdintaa keinoista ja realistisesta tavoitetasosta

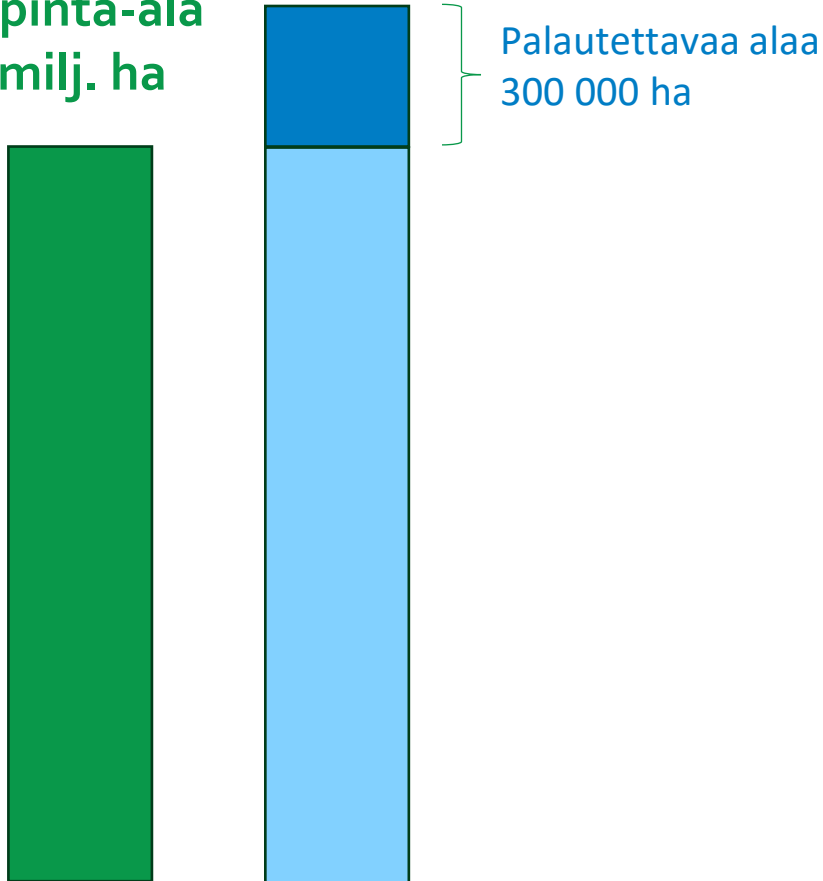
Luontotyyppin ei-hyvässä tilassa oleva ala

- Hyvä tila sisältyy boreaalisten luonnonmetsien määritelmään
- Kuitenkin, suojelutasoarvioinnissa ollaan raportoimassa 1400-2800 km² ei-hyvässä tilassa olevaa alaa (10-20 % luontotyyppin raportoidusta kokonaispinta-alasta)
 - Hyvää heikompi tila voi johtua esim. esiintymän rajauksesta (kohde pieni ja altis reunavaikutukselle, esiintymää halkova tie tms.) tai ihmistoiminnasta (vanhat hakkuut jne.)
 - Rajausten tarkastelu?
- Suojelualueilla ei-hyvässä tilassa olevaa alaa on arviolta 800 km² (SAKTI), jotka ennallistunevat pääosin itsestään
- Suojelualueiden ulkopuolella on arviolta 560-1130 km² ei-hyvässä tilassa olevaa alaa
 - Arvio perustuu VMI-otantaan, mikä aiheuttaa epävarmuutta lukuihin

Palautettava ala: v. 1995 vertailutaso

V. 1995 pinta-ala
1,7 milj. ha (VMI)

Nykipinta-ala
1,4 milj. ha

- Nykipinta-alaan verrattuna vuoden 1995 tasoon pääsemiseksi tarvitaan lisäistä alaa (palauttamista) 300 000 ha
- VMI:n perusteella v. 1995 ja 2025 välinen pinta-alan vähentyminen on tapahtunut suojelualueiden ulkopuolella
 - Voiko tästä jokin osuus olla talouskäytöstä suojeluun siirtynyttä alaa?
- Kysymys kuuluu, miten 300 000 ha palauttaminen kohdennetaan valtion ja yksityismaiden välille?
 - Suojelutoimien kohdentaminen etenkin eteläiseen Suomeen olisi merkityksellistä (ekologinen vaikuttavuus)
 - Vaikuttavuuden näkökulmasta myös: palautettavan pinta-alan kohdistaminen suojelualueiden/lähes-kriteerit täyttävien/polttokohteiden jne. lähelle

Palautettava ala: asiantuntija-FRA vertailutasona

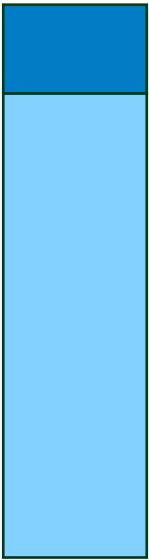
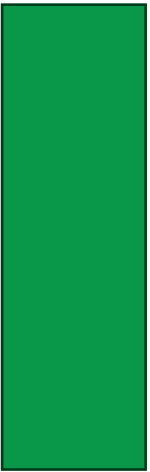
- Suotuisa viiteala v. 2025 suojelutasoarvioinnissa on arvioitu kahden lähestymistavan keskiarvona 3 700 000 ha
- **Nyrypinta-alaan verrattuna lisäästä alaa (palauttamista) tarvitaan 2 300 000 ha**
- ...mutta tässä kohtaa karataan aika kauas realismista

Nyrypinta-ala
1,4 milj. ha

V. 1995 pinta-ala
1,7 milj. ha

FRA
asiantuntija-
arvio
3,7 milj. ha

Palautettavaa
alaa 2,3 milj. ha

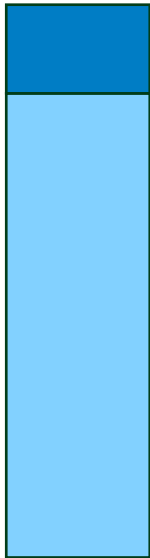

Palautettava ala: miten?

FRA
asiantuntija-
arvio
3,7 milj. ha

V. 1995 pinta-ala
1,7 milj. ha

Nykyypinta-ala
1,4 milj. ha

- Riippuen tavoitetasosta palautettavan pinta-alan suuruus asettuu siis välille 300 000 ha – 2,3 milj. ha
- Miten? **Yksityismailla**
 - **Suojelu** (lähes-kriteerit täyttävät kohteet, myös ”kehnommat” kohteet jotka kehittyvät pitkällä aikavälillä luonnonmetsiksi, metsäpalo- ja myrskytuhoalueet)
 - **Ennallistamispolto** (”aito” palauttaminen, tilanteen nollaus)
 - **Rahoitus: METSO/Helmi**, kauempana tulevaisuudessa myös luonnonarvokauppa jne.
- Miten? **Valtion mailla**
 - **Lähes-kriteerit täyttävät kohteet:** suojelualueilla n. 100 000 ha lähes boreaalisia luonnonmetsiä ja lisäksi muita metsiä, missä kriteerit kauempana ja oletetusti hitaampi muutos, n. 170 000 ha = yht. max. 270 000 ha
 - Käytännössä siis palauttamistoimenpide (suojelu) on jo tehty, mutta ala voitane laskea palautettaviin pinta-aloihin mukaan
 - Löytyykö suojelualueilta vielä jotain, joka olisi kauempana luonnonmetsästä, mutta palautuisi ajan kanssa (esim. taimikoita)??
 - **Ennallistamispolto, lisäsuojelu**

Palautettavan pinta-alan realistinen tavoitetaso?

- **Palautettavan pinta-alan** vähimmäismäärä on käytännössä 300 000 ha (v. 1995 taso)
 - Tärkeä kysymys on, miten tämä jyvittyy valtion ja yksityismaiden välillä
 - ...koska valtion mailta palautuvaa boreaalista luonnonmetsää olisi arviolta 270 000 ha.
 - Alla olevassa laskelmassa 300 000 ha on laskettu tämän jo-suojellun osuuden päälle tulevaksi palautettavaksi alaksi.

Nykypinta-ala 1,4 milj. ha

+ 270 000 suojelualueilta palautuvaa alaa (ei vaadi rahallisia panoksia)

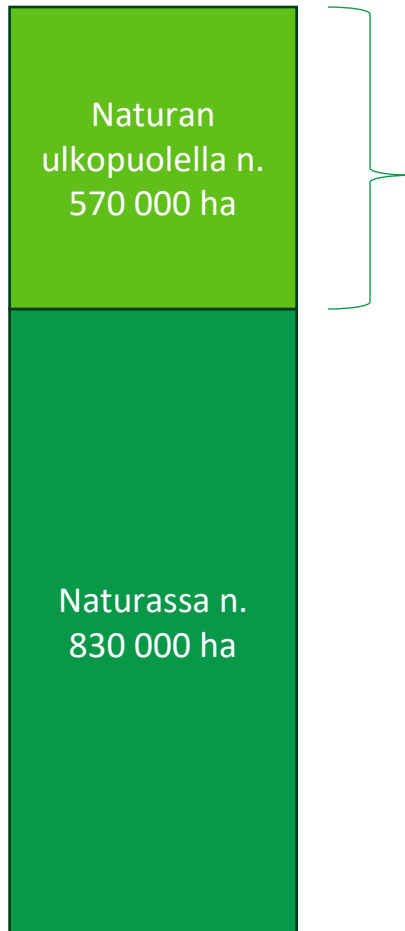
= n. 1,7 milj. ha (eli suurin piirtein v. 1995 taso)

+ 300 000 ha palautettavaa alaa (vaatii rahallisia panoksia)

= **1,97 milj. ha (rahalliset panokset XXX €) + miten paljon tähän päälle on mahdollista vielä suojella ja palauttaa hehtaareita, jos halutaan nousta lähemmäksi asiantuntija-FRA:ta (3,7 milj. ha) ??**

Nykypinta-alan turvaaminen ja heikentämättömyysvelvoite?

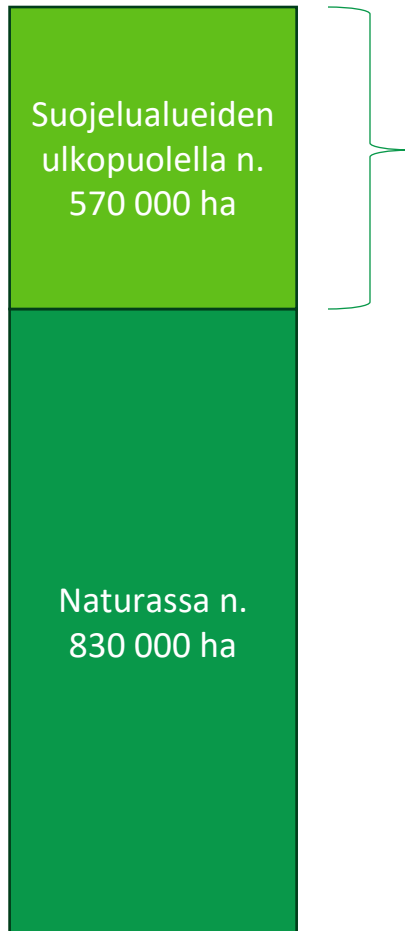
1,4 milj. ha (VMI)

- Boreaalisten luonnonmetsien nykypinta-ala on VMI13-arvion mukaan 1,4 miljoonaa hehtaaria
- ...josta Naturan ulkopuolella on suojelutasoarvioinnin mukaan arviolta **570 000 ha** (VMI)
 - Kuitenkin, VMI:n mukaan puuntuotannon metsämaalla tästä on "vain" 172 000 ha, lisäksi kitumaalla on 57 000 ha
 - Esim. 240 000 ha pois puuntuotannosta MHMTOY mailla, kaavakohteet 30 000 ha, vanhat metsät (suojausvaraus) 50 000 ha
- **Heikentämättömyysvelvoite** edellyttää luontotyyppiin nykyisellään kuuluvien, hyvässä tilassa olevien kohteiden turvaamista (boreaalisten luonnonmetsien määritelmä)
- Pinta-aloihin sisältyy epävarmuuksia!
 - VMI-otantaan liittyvät epävarmuudet, vrt. SAKTI-aineistojen perusteella suojelualueilla oleva luontotyyppin ala on 1 057 600 ha (VMI: 837 300 ha)
 - Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteita, ei metsätaloustaloutta, on yht. 240 000 ha (Luken tilasto 2022). Onko osa näistä mukana VMI-luvuissa suojelualueiden ulkopuolelta, eli käytännössä jo suojelun piirissä?

Nykypinta-alan turvaaminen ja heikentämättömyysvelvoite?

1,4 milj. ha (VMI)

- **Miten turvataan suojelualueiden ulkopuoliset alueet valtion mailla?**
 - OECM-alueet; miltä osin seuraavat kohteet ja pinta-alat voitaisiin laskea mukaan?
 - monikäyttömetsien luontokohteet (yht. 205 000 ha)
 - suojelumetsät (yht. 50 000 ha)
 - pysyvät ekologiset yhteydet (yht. 61 000 ha)
 - Vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelupäätös; miltä osin voidaan laskea mukaan?
 - yht. n. 100 000 ha?
 - Päällekkäisyyttä OECM-päätöksen kanssa, mikä olisi lisäästä?
- yht. mikä osuus? Suuruusluokka n. 100-200 000 hehtaaria?
- Myös ns. ”vanhat” päätökset voidaan lukea tähän (v. 2021 jälkeen tehdyt)
- **Miten kohteet turvataan yksityismailla?**
 - Suojelu METSO ja Helmi -ohjelman keinoin?
 - **Tärkeä kysymys: mikä osuus suojelusta katsotaan heikentymättömyysvelvoitteen piiriin ja mikä palauttamiseksi?**

Pohdittava: Onko valtion mailla näiden jo tunnistettujen kohteiden ulkopuolella muita kohteita, jotka täyttävät luonnonmetsän kriteerit?

	Kokonaismäärä, ha	Nyky-pinta-alan turvaamiseksi käytettävissä oleva osuus, ha, karkea arvio	Pinta-alan palauttamiseksi käytettävissä oleva osuus, ha, karkea arvio	Huomioita
METSO toteutuspinta-alat 2026-2030 <i>yksityismailla</i>	50 000	10 000	15 000	- Runsaslahopuustoisten kangasmetsien kohteiden osuus arvioitu olevan 50 % kaikesta suojelusta (2008-2025 toteutuneen suojelun mukaan) - I- ja II-luokan kohteiden suhde arvioitu 40/60 (hyvin karkeasti jaoteltuna kriteerit täyttävät/palautuvat kohteet)
METSO toteutuspinta-alat 2030-2050 <i>yksityismailla</i>	200 000?	30 000	70 000	Kts. yllä. Rahoituksen taso?? Isompien pinta-alojen myötä painottuu enemmän palauttamiseen?
Vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelu <i>valtion mailla</i>	100 000	90 000	10 000	- Kriteerit tiukempia kuin luontotyyppin määritelmä? - Rajausteknisistä syistä mukaan tulee myös muuta aluetta, joten osa katsottu palautuvaksi alaksi.
OECM-alueet <i>valtion mailla</i>	Luontokohteet, suojelumetsät ja pysyvät ekologiset yhteydet yhteensä n. 320 000 ha Luetaanko muita kohteita???	15 000	15 000	- Kaikista alueista n. 50 % metsiä eli 160 000 ha, sisältäen muutakin kuin boreaalista metsää. - Menee osin päällekkäin vanhojen metsien suojelupäätöksen kanssa. - Arviolta 20 % eli 32 000 ha käytettävissä tähän??? - Miten jakautuu kriteerit täyttävien / palautuvien kohteiden kesken? Tässä arvioitu 50/50.
Suojelualueilta palautuvat kohteet <i>valtion mailla</i>	max. 270 000		270 000	Suojelualueilla n. 100 000 ha lähes-boreaalisia luonnonmetsiä. Lisäksi muita metsiä, missä kriteerit kauempana ja oletetusti hitaampi muutos, n. 170 000 ha.
Muuta?				
12 Yhteensä, ha		165 000	360 000	

Realistinen tavoitetaso?

- **Nykypinta-alan (1,4 milj. ha) turvaaminen** vaatii siis panoksia suojelualueiden ulkopuolisten kohteiden saamiseksi suojelun piiriin → n. 570 000 ha, vai jotain muuta?
 - Pinta-aloihin liittyvät epävarmuudet → missä ja miten paljon todellisuudessa?
 - Yksityismailla rahoituskeinona METSO/Helmi? Suuruusluokka?
 - Valtion mailla tarpeeseen voidaan vastata mahdollisesti OECM + vanhojen metsien suojelulla, suuruusluokka 100-200 000 ha?
- **Palautettavan pinta-alan** vähimmäismäärä on käytännössä 300 000 ha (v. 1995 taso)
 - Miten jyvitetään valtion ja yksityismaiden välille?
 - Yksityismailla rahoituskeinona METSO/Helmi? Suuruusluokka?
 - Valtion mailla suojelualueilta palautuvaa alaa 270 000 ha
- Miten METSO- ja Helmi –rahoitus jakautuu heikentämättömyyden ja palauttamisen kesken? Rahoituksen taso?

Nykypinta-ala 1,4 milj. ha (joka vaatii rahallisia panoksia)

+ 270 000 suojelualueilta palautuvaa alaa (ei vaadi rahallisia panoksia)

+ palautettava pinta-ala 300 000 ha (joka vaatii rahallisia panoksia)

= 1,97 milj. ha (rahalliset panokset XXX €) + miten paljon tähän päälle on mahdollista vielä suojella ja palauttaa hehtaareita, jos halutaan nousta lähemmäksi asiantuntija-FRA:ta (3,7 milj. ha) ??

Jalopuumetsät (9020)

Jalopuumetsät 9020

Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, km2	1995 pinta-ala, km2	FRA suojelutaso-arvioinnista	Pienryhmän ehdottama FRA, km2	Luontotyyppi-kohtainen palauttamis-pinta-ala, km2	Palauttamis-tavoite 2030 mennessä, km2	Palauttamis-tavoite 2030-2050, km2
U1=	8	5–8	tuntematon	8	0	0	0

Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, km2	Pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 mennessä, km2	Arvio pinta-alasta, jonka tilaa voidaan parantaa Natura-alueilla, km2	Tarvittava pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 jälkeen, km2
1,9	0,57	1,05	Toteutetaan koko Natura-alueella 2030 mennessä

Toimenpiteet?

- Tietopuutteiden paikkaaminen (tuntemattoman alan osuus luontotyyppin kokonaisalasta 11 %)
- Luontotyyppiin kuuluvien kohteiden rajaaminen ja suojele luonnonsuojelulain keinoin (LSL 64§)
- Sitoumustyössä tunnistetut toimet:
 - Luontotyyppi on hyvin pienialainen, eivätkä sen kaikki esiintymät ole tiedossa. Toteutetaan kohdennettu inventointi uusien kohteiden löytämiseksi tukemaan lisäsuojelua.
 - Jalopuiden luontaisen dynamiikan ja taimettumisen sekä jalon lahoppuun jatkumon turvaaminen ennallistamis- ja luonnonhoitotoimin. Kohteen mukaan voidaan esim. poistaa kuusta. Luonnonhoitotoimia voidaan tehdä esim. Helmi- ja METSO-ohjelmien toimilla.
 - Torjutaan haitallisia vieraslajeja jalopuumetsissä priorisoiden suojelualueet ja alueet niiden välittömässä läheisyydessä. Vieraslajien torjuntaa toteutetaan osana Metso- ja Helmi-ohjelmia.

Raviini- ja rinnelehdot (9180)

Raviini- ja rinnelehdot 9180

Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, km2	1995 pinta-ala, km2	FRA suojelutaso-arvioinnista	Pienryhmän ehdottama FRA, km2	Luontotyyppi-kohtainen palauttamis-pinta-ala, km2	Palauttamis-tavoite 2030 mennessä, km2	Palauttamis-tavoite 2030-2050, km2
U1=	0,3	0,5-0,6	tuntematon	0,6	0,3	0,09	0,21

Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, km2	Pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 mennessä, km2	Arvio pinta-alasta, jonka tilaa voidaan parantaa Natura-alueilla, km2	Tarvittava pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 jälkeen, km2
0	0	0	0

Toimenpiteet?

- Tietopuutteiden paikkaaminen (tuntemattoman alan osuus luontotyyppin kokonaisalasta 66 %)
- Luontotyyppiin kuuluvien kohteiden rajaaminen ja suojele luonnonsuojelulain keinoin (LSL 64§)
- Sitoumustyössä tunnistetut toimet:
 - Suojellaan luontotyyppin kaikki tunnetut esiintymät ja toteutetaan kohdennettu inventointi uusien kohteiden löytämiseksi.
 - Tunnetuille kohteille laaditaan hoitosuunnitelmat.
 - Jalopuiden taimettumisen ja luontaisen kehityksen turvaaminen vähentämällä hirvien ja kauriiden määrää.
 - Jalopuiden luontaisen dynamiikan ja taimettumisen sekä jalon lahoppuun jatkumon turvaaminen (mm. poistamalla kuusta).
 - Kartoitetaan luontotyyppin palauttamispotentiaalia, esim. istutetaan jalopuun taimia luontotyyppin levinneisyysalueelle tyypille ominaisiin raviineihin ja rinteisiin.
 - Torjutaan haitallisia vieraslajeja raviini- ja rinnelehdossa priorisoiden suojelualueet ja alueet niiden välittömässä läheisyydessä.

Vanhat tammimetsät (9190)

Vanhat tammimetsät 9190

Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, km2	1995 pinta-ala, km2	FRA suojelutaso-arvioinnista	Pienryhmän ehdottama FRA, km2	Luontotyyppi-kohtainen palauttamis-pinta-ala, km2	Palauttamis-tavoite 2030 mennessä, km2	Palauttamis-tavoite 2030-2050, km2
U2=	0,4-0,6	0,8	tuntematon	0,8	0,2-0,4	0,06-0,12	0,14-0,28

Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, km2	Pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 mennessä, km2	Arvio pinta-alasta, jonka tilaa voidaan parantaa Natura-alueilla, km2	Tarvittava pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 jälkeen, km2
0,2	0,06	0,17	Toteutetaan koko Natura-alueella 2030 mennessä

Toimenpiteet?

- Tietopuutteiden paikkaaminen (luontotyypin esiintymisala, tuntematonta alaa 25-75 % luontotyypin kokonaisalasta)
- Sitoumustyössä tunnistetut toimet:
 - Hoitosuunnitelmien laatiminen tunnetuille kohteille.
 - Kehitetään tammimetsille OECM-alueita.
 - Luontotyypin Ahvenanmaan esiintymien ennallistaminen ja hoito
 - Luontotyypin suojelualueiden ulkopuolella sijaitsevien esiintymien suojelu.
 - Luontotyyppi on harvinainen ja hyvin pienialainen, mutta sen kaikki esiintymät eivät ole tiedossa. Toteutetaan kohdennettu inventointi uusien kohteiden löytämiseksi ja toteutetaan näiden suojelu.
 - Tammen luontaisen dynamiikan ja taimettumisen sekä lahopuun jatkumon turvaaminen ennallistamis- ja luonnonhoitotoimin.
 - Virkistyskäytön ohjaaminen kulumisen rajoittamiseksi.

Maankohoamisrannikon primäärisukkekssiometsät (9030)

Primäärisuknessiometsät 9030

Suojelutaso	Nykyinen pinta-ala, km2	1995 pinta-ala, km2	FRA suojelutaso-arvioinnista	Pienryhmän ehdottama FRA, km2	Luontotyyppi-kohtainen palauttamis-pinta-ala, km2	Palauttamis-tavoite 2030 mennessä, km2	Palauttamis-tavoite 2030-2050, km2
U2-	180	73,8	tuntematon	180	0	0	0

Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, km2	Pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 mennessä, km2	Arvio pinta-alasta, jonka tilaa voidaan parantaa Natura-alueilla, km2	Tarvittava pinta-ala, jolla tulee aloittaa tilaa parantavat toimenpiteet v. 2030 jälkeen, km2
72–164	21,6–49,2	44,81	Toteutetaan mahd. paljon Natura-pinta-alasta 2030 mennessä

Toimenpiteet?

- Primäärisukkessiometsät on yhdistelmäluontotyyppi, joten luontotyyppien päällekkäisyyksien hahmottaminen on tärkeää toimenpiteiden suunnittelemiseksi
 - ...myös se, miten luontotyyppiin kuuluvat esiintymät tunnistetaan maastossa
- Sekä palauttamisen että tilan parantamisen mahdollisuuksien arviointi edellyttää tietopohjan parantamista kokonaissuunnittelun tueksi.
- Sitoumustyössä tunnistetut toimet:
 - Primäärisukkessiometsien suojelun toteutuksen tehostaminen ja kohdentaminen METSO-ohjelmalla. Luontotyyppi sisältyy METSO-ohjelman elinympäristöön "maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteet", joita oli vuoteen 2023 mennessä suojeltu sen avulla 2 146 ha.
 - Luonnonhoitotoimet ja ennallistaminen. Esimerkiksi primäärisukkessiometsien kehityssarjan katkoskohtia tai heikentyneitä osia palautetaan luonnontilaisen kaltaiseksi metsien luonnonhoidon tai passiivisen ennallistumisen kautta. Kehityssarjassa voi olla myös pienialaisia soita, metsälaitumia tai hakamaita, joiden tilaa voidaan parantaa sopivin toimin

Metsäpienryhmän työn jatko

Syyskuussa käsittely jatkuu

- Boreaaliset luonnonmetsät
- Harjumetsät
- Lehdot
- Tunturikoivikot

- Kaikkien luontotyyppien osalta:
 - Toimenpiteiden tunnistaminen ja keinojen & toteuttajien tarkentaminen (tilan parantamisen tavoitteet, tietopuutteiden paikkaaminen)
 - Seurantaan liittyvät kysymykset ja niiden tarkentaminen
- Toinen teemaryhmän käsittely (metsät + suot) 15.9.